

transform!
europe

eBook

October 2022

Shrnutí – CZ

Giuseppe Celi – Valentina Petrović – Veronika Sušová-Salminen

10 SHADES of the EU

Mapping the Political Economy
of the EU Peripheries

Giuseppe Celi – Valentina Petrović – Veronika Sušová-Salminen

100 odstínů EU

Mapování politické ekonomie periferií EU

Autoři: Giuseppe Celi, Valentina Petrović, Veronika Sušová-Salminen

Pomocný výzkumný tým: Mihai-Călin Căciuleanu, Dorota Kolarska, Ioannis Apostolos Sklias

Editoři: Tatiana Moutinho, Dagmar Švendová

Poděkování

Redakce děkuje všem, kteří přispěli k vydání této práce. Především děkujeme autorům, jejichž výzkum, analýza a texty vyústily v tuto studii. Chceme také poděkovat Mihai-Călinu Căciuleanuv, Dorotě Kolarské a Ioannisovi Skliasovi za jejich cennou práci při shromažďování a organizování dat, která sloužila jako základ studie. Dále bychom rádi poděkovali Corneli Hildebrandt, Danai Koltsidové, Czesławovi Kuleszovi a Rolandovi Kulkemu za jejich komentáře a zpětnou vazbu při přípravě studie, a Iloně Švihlíkové za důležitou konzultaci. Zvláštní poděkování patří Veronice Peterseilové, Sanje Jelićové a Michaelu Hollogschwandtnerovi. Na závěr bychom rádi poděkovali všem z týmu *transform! europe* za jejich podporu, přátelství a účast.

Sponzorováno Nadací Rosy Luxemburgové (Rosa Luxemburg Stiftung, RLS) z prostředků ministerstva zahraničních věcí Spolkové republiky Německo. Tuto publikaci nebo její části je možné bezplatně používat, pokud se uvádí řádný odkaz na původní publikaci. Za obsah publikace nese výhradní odpovědnost *transform!europe* a nemusí nutně odrážet názory RLS.

TIRÁŽ

transform!europe je evropská síť pro alternativní myšlení a politický dialog

Square de Meeûs 25

1000 Brussels, Belgium

transform!europe je částečně financována prostřednictvím dotace z Evropského parlamentu

Činnost *transform!europe* má oprávnění pod mezinárodní licenci Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0. Oprávnění nad rámec této licence mohou být k dispozici na adrese office (at) transform-network.net.

Layout: Sanja Kaltenbrunner-Jelic, sanja.at e.U.

Ilustrace na obálce: sanja.at e.U.

Print: druck.at

ISBN: 978-3-903343-26-9

Předmluva

Hospodářské politické dějiny evropského kontinentu byly během 20. století bouřlivé. Evropu dramaticky formovala řada válek - první a druhá světová válka, studená válka a také války v Jugoslávii. Stály miliony životů, devastovaly ekonomiky a měly obrovské sociální a ekologické náklady v Evropě i mimo ni. Teď Evropu znovu pronásleduje přízrak světové války, která může zhoršit stávající sociální a ekologické problémy a také proces postpandemické rekonstrukce.

Evropská integrace se dlouho považovala za způsob, jak vyléčit selhání Evropy z minulosti. Po druhé světové válce se objevila myšlenka, že posílením obchodních transakcí a hospodářské spolupráce mezi různými evropskými zeměmi vznikne trvalý a prosperující mír pro všechny země. To byla zakládající myšlenka projektu mezinárodní organizace Evropského hospodářského společenství z roku 1958, která spojila šest hlavních ekonomik Evropy – Západní Německo (později Německo), Francii, Itálii, Belgie, Lucembursko a Nizozemsko. V následujících letech se k projektu hospodářské spolupráce a integrace ekonomik do společného trhu – jednotného trhu – připojilo v procesu známém jako „rozšíření“ dalších sedm zemí.

Soupeření velmocí a boj o hegemonii na kontinentě tak měly být nahrazeny prohlubující se ekonomickou a politickou spoluprací mezi evropskými národy. Pocit této potřeby se koncem studené války v roce 1989 ještě posílil. Proces budování míru v Evropě byl založen na spolupráci a usmíření Francie a Německa, na ekonomické otevřenosti a také stále více na víře v nový typ politiky, která by překonala mocenský aspekt mezinárodních vztahů.

Ekonomika byla vždy v centru evropského integračního a rozšiřovacího procesu. Zintenzivnění neoliberálního směřování, patrné od konce 60. let, po roce 1989 triumfovalo. Institucionálně překonfigurovalo nejen EU, ale i členské státy a jejich vztahy s Bruslem. Nakonec také změnilo dřívější (poválečný) model sociálně tržního hospodářství prostřednictvím plíživého, ale jasného vypuštění slova „sociální“ v kontextech jednotlivých členských států. Právě v tom tkvějí různé historické kořeny demokratického deficitu a chybějící sociální dimenze (nebo pilíř) Evropské unie.

Globální finanční krize v roce 2008 otestovala hospodářské paradigma EU založené na hospodářské soutěži a proměnila hospodářskou krizi v politickou krizi evropské integrace. Globální finanční krize zpochybnila nejen mechanismy řízení EU, ale také některé důležité institucionální pilíře EU, jako je její společná měna a konvergence (sblížování). Opět se prokázalo, že nic jako ekonomika bez politiky neexistuje a že hospodářské a finanční krize mají hluboké politické důsledky (a příčiny). Stručně řečeno, krize pomohla osvětlit politickou ekonomii EU, zejména existující nerovnosti a mocenské asymetrie, „krátkodobé a trvalé“ (vzájemné) závislosti a konflikty, a rovněž dilemata, která vytvářejí a dávají do pohybu.

Ideou, nebo možná lépe řečeno, ideálem Evropské unie je společný prostor, kde probíhá nepřetržitý a nikdy nekončící proces evropské integrace. Tento proces evropské integrace by měl vést k určitému druhu hospodářské, sociální a politické konvergence mezi všemi členskými státy, a to při plném respektování jejich suverenity a kulturní rozmanitosti, která v evropském prostoru existuje. Oficiálním heslem EU je „jednotná v rozmanitosti“. Rozmanitost Evropy po staletí skutečně utvářela sociální, hospodářské a kulturní dějiny našeho kontinentu. V dobrém i ve zlém jsme jako občané Evropské unie všichni stejní a zároveň odlišní. Mnohé zkušenosti máme společné, přičemž stejně mnoho jiných zkušeností nás objektivně rozděluje. Navzdory této rétorice je EU produktem kapitalistické modernity, která ze své podstaty marginalizuje (a periferizuje) různé sociální skupiny, formy práce a dokonce i kultury. Esencialismus a rasizace jsou nedílnou, ale často neviděnou součástí fungování EU. Prostupují i členské státy a jejich společnosti.

Abychom plně porozuměli současnému stavu Evropské unie, je třeba se zaměřit na otázku periferie a periferiality optikou periferiálních regionů. Na takzvané „staré periferie“ (jihoevropské země) a „nové periferie“ (země středovýchodní a jihovýchodní východní Evropy). Znamená to položit si jednoduchou, ale poměrně komplexní otázku: Jak vlastně EU pro tyto společnosti funguje?

Skutečný evropský projekt nebude životaschopný bez internacionalistické solidarity, soudržnosti a vzájemné pomoci mezi všemi jeho členskými státy. Proto si *transform! europe* uvědomuje potřebu systematizovat a prohloubit

naše znalosti o realitě existujících periferií EU a ve spolupráci s Nadací Rosy Luxemburgové během posledních dvou let připravila nyní zveřejněnou studii.

Studii prezentovanou na následujících stránkách uskutečnil multidisciplinární tým tří výzkumníků (ekonom, sociolog /politolog a historik/antropolog). Prezentovaná studie si kládla za cíl řešit problém periferality a vztahů mezi jádrem a periferií v EU jako vícerozměrný problém. Práce se tudíž soustředí na socioekonomické, politické a kulturní (a ideologické) dimenze periferiálních podmínek.

Hlavní úkoly a cíle práce lze shrnout následovně:

- Využít politicko-ekonomického mapování (t.j. analýzy) jižního a východního regionu EU jako nástroje - nejen pro budování mostů a strategií spolupráce mezi těmito periferiemi EU, ale také pro tvorbu politik v rámci těchto regionů i mimo ně.
- Porozumět současným formám a projevům mocenských asymetrií a závislostí jako prostředku diskuse, a dát do centra zájmu politickou diskuzi o evropském integračním procesu a budoucnosti Evropské unie, včetně její reformy.
- Přispět k procesu sebeprezentace periferií uvažováním o vizích „Východ pohledem Východu“ a „Jih pohledem Jihu“, které mohou zpochybnit hegemonický narativ jádra jako jediného mechanismu závislosti a moci ve hře, a působit proti němu.

Doufáme, že studie poskytne čtenáři (ať už běžnému čtenáři, akademikovi nebo tvůrci politik) komplexní pohled na současnou podobu a projevy periferality v EU a zároveň přispěje k procesu sebeprezentování periferií a politické seberealizace (periferality není „hanba“, je to osobitá forma kritiky z okraje).

V neposledním řadě je důležité, že se snažíme splnit (alespoň do určité míry) úkol poskytnout relevantní nástroj k budování mostů pro dialog, pro strategie spolupráce mezi regiony, jakož i pro budoucí rozhodování o tvorbě politik a také poskytnout možné návody pro alternativní rekonstrukci a nové uspořádání mocenských vztahů Evropské unie.

Shrnutí

Giuseppe Celi, Valentina Petrović, Veronika Sušová-Salminen

Tato srovnávací studie se zaměřuje na dvě periferie v Evropské unii - na jižní Evropu (Jih) a středovýchodní a jihovýchodní Evropu (Východ), tedy na 17 členských států EU. Cílem studie je porozumět tomu, jak je jejich periferialita zakořeněna ekonomicky a politicky v rámci EU a ve vztahu k tzv. zemím unijního jádra (zejména k Německu jako k modelové jádrové zemi EU). Zaměřuje se na nejnovější vývoj v období let 1990 - 2020. Studie zkoumá periferialitu jako komplexní stav okrajovosti (periferiality), tedy jako realitu závislosti v kontextu vzájemného působení konkrétní země s jádrem unie. Z této perspektivy je cílem výzkumu porozumět politické ekonomii současné EU, to jest komplexní souhře politiky a ekonomiky. Tvrdíme, že periferialita je vícerozměrná: má socioekonomický, politický, kulturní a ideologický rozměr.

Klíčovým výzkumným problémem je pochopit strukturu závislosti, která je základem periferiálního postavení těchto dvou periferií EU v evropské ekonomice. Druhý výzkumný problém se týká komparativního pohledu prostupujícího všechny vybrané oblasti zkoumání. Zatímco tedy studie předpokládá periferialitu jako vztahový problém závislosti na jádru (zejména na Německu), zaměřuje se především na srovnání periferiálních rysů mezi různými skupinami zemí jižní Evropy a středovýchodní a jihovýchodní Evropy.

Studie nabízí analýzu a srovnání existujících ekonomických modelů v každé z periferií, a také analýzu obchodních sítí a globálních hodnotových řetězců (Global Value Chains, GVC) se zvláštním zaměřením na evropský automobilový průmysl. V politickém rozměru studie zkoumá politická štěpení, a to na každé periferii a na národní i evropské úrovni, přičemž mimořádnou pozornost věnuje levicovým politickým stranám. Pojednává také o spolupráci periferií na základě vnímaného koaličního potenciálu v institucionálním kontextu EU a o otázce zastoupení v řídicí struktuře Evropské unie, tedy o síle jejich nástrojů (potenciálu) k ovlivňování EU. A konečně, s ohledem na ideologickou a kulturní dimenzi periferiality, se tato studie soustředí na vztah mezi periferialitou a alteritou (jinakostí) z komparativní perspektivy.

KLÍČOVÉ POZNATKY

Zaměřením se na strukturální ekonomické rysy studie ukazuje, že dvě periferie EU mají společnou závislou pozici, pokud jde o kapitál, investice a technologie (a jejich transfery). To zvláště významně podmiňuje omezení jejich hospodářského rozvoje. Závislost také vede k ohraničené autonomii v rozhodovacích procesech, které se neomezují výhradně na ekonomickou sféru. Tyto závislosti se však vyvíjejí v rámci odlišně strukturovaných ekonomik nebo ekonomických modelů, které jsou analyzovány v jejich historických kontextech.

Zejména ekonomiky jižní Evropy čelily v 70. letech krizi a proces industrializace se zastavil nebo předčasně zpomalil. V letech následujících, poznamenaných deregulací a liberalizací trhů na globální úrovni, se vydaly cestou financionalizace a hypertrofizace služeb a veřejného sektoru. Konkurence z východní periferie, jejíž expanze ve výrobě polotovarů pro německý zpracovatelský průmysl částečně vytlačila jižní dodavatele, přispěla k dalšímu oslabení již křehké výrobní základny v jižní Evropě. Začlenění jedné periferie do EU tak mohlo přispět ke snížení ekonomického rozvoje té druhé.

Při pohledu na východní periferii EU vidíme slabiny i v masivním průmyslovém rozvoji nejdynamičtějších zemí středovýchodní Evropy (zejména zemí V4). Jsou spojené se závislostí na zahraničním kapitálu a technologiích, omezenými domácími trhy a nízkými mzdami. Jinými slovy, podstatná část příběhu o východním úspěchu je jeho závislost na monospecializaci v automobilovém sektoru, který je zase pevně integrován do německého hodnotového řetězce, a tudíž je závislý na německých přímých zahraničních investicích (Foreign direct investment, FDI). Tato monospecializace výroby je charakteristickým rysem ekonomické periferiality regionu. Poněkud připomíná staré charakteristiky monokulturního hospodářství známé z jiných příkladů (např. Latinská Amerika). Na druhou stranu vývoj méně dynamických východoevropských zemí do jisté míry odráží zranitelnost podobnou těm, s nimiž se setkáváme na jižní periferii. Přímé zahraniční investice ve sféře financí, pojišťovacích služeb a nemovitostí jsou ve skutečnosti důležité

pro pobaltské ekonomiky s jejich ekonomikami výrazně zasáhnutými financiací nebo pro Bulharsko a Chorvatsko (v obou případech s ohledem na turistický průmysl).

Při srovnání obou závislých ekonomických modelů v jižní Evropě a ve středovýchodní a jihovýchodní Evropě lze shrnout, že z hlediska konvergence tam existují vážné problémy jiného druhu. Současný ekonomický model v jižní Evropě neposkytuje hnací sílu udržitelné hospodářské a sociální konvergence v kontextu EU. Členství v Evropské měnové unii (EMU) může být dalším faktorem, který vysvětluje odlišnosti jihoevropských zemí. Ekonomiky východní periferie se sblíží, i když tato konvergence je nerovnoměrná a vytváří rozdíly uvnitř zemí a vnitřní polarizaci ve středovýchodní a jihovýchodní Evropě.

Nerovnoměrný regionální rozvoj se jeví jako vedlejší efekt obecné makroekonomické konvergence. Vyvolává nejen ekonomické problémy jako rostoucí dualismus ve výrobě (zejména v technologii) a na trhu práce, ale také politické reakce (např. populismus). Kromě různých trajektorií konvergence mají obě periferie EU společné prvky nestability. Obecně lze říci, že na obou periferiích EU je závislost na zahraničním kapitálu (ve formě úvěrů nebo přímých zahraničních investic) hlavním prvkem zranitelnosti, který vystavuje periferní ekonomiky těžko ovladatelným vnějším šokům, které pak vedou k opakujícím se krizím.

V politické sféře v souvislosti s periferií můžeme pozorovat několik problémů. Systém politických stran a linie politických štěpení byly na obou periferiích výrazně ovlivněny ekonomickou krizí v roce 2008. Zatímco se však Východ stal svědkem posilování populistických pravicových politických sil se silným důrazem na otázky identity a „sociálního šovinismu“ v podmínkách slabé politické levice, v jižní Evropě jsme zaznamenali vzestup nových levicových politických možností. Itálie představuje výjimku se silným pravicovým hnutím a marginalizovanou a slabou levicí. Jihoevropské země zažily mírně opožděný vzestup populistických nebo radikálně pravicových politických možností, ale s omezenou mocí, vzhledem k silné pozici levice v regionu.

Navzdory tomu, že tyto regiony jsou součástí periferie EU, různé hospodářské potřeby a politická omezení představují vážné překážky pro to, aby mezi nimi došlo ke spolenectví. Studie představuje dvě nejnápadnější otázky na evropské úrovni, jmenovitě migrační politiku a financování EU,

a zdůrazňuje rozdílný postoj 17 členských států ve vztahu k těmto otázkám. Pandemie COVID-19 vytvořila další příležitost pro politickou spolupráci mezi Východem a Jihem. Teprve uvidíme, zda se promění v trvalé spolenectví mezi oběma periferiemi EU.

Při zaměření na expertní vnímání koaličního potenciálu pozorujeme výrazné překrývání migrační a fiskální politiky na Východě i na Jihu se zřetelem k možnosti vzájemné spolupráce. Na druhou stranu se ale spolupráce v oblasti zahraniční politiky zdá omezenější, a to kvůli odlišným geografickým souvislostem a geostrategickým spojencům regionů. A konečně, i když potenciál spolenectví mezi Jihem a Východem zůstává omezený, zdá se, že obě periferie v hlavních politických otázkách touží po vytvoření spolenectví s Německem a Francií. Rozměr zastoupení v institucích EU odhaluje (částečně) okrajové postavení Východu a Jihu. Obě periferie EU jsou nedostatečně zastoupeny v institucích EU, kterým stále dominují země jádra (zejména západní Evropa). V případě východní periferie studie konstatuje masivní nedostatečné zastoupení v institucích EU s výjimkou Evropského parlamentu.

Když se zaměříme na kulturní a ideologickou dimenzi periferality, výzkum vycházející z textové analýzy a rozsáhlého publikovaného výzkumu ukazuje, že jižní Evropa, středovýchodní a jihovýchodní Evropa jsou interpretované jako „ty druhé“, a to za pomoci orientalistických stereotypů a prvků v rámci tohoto typu procesu ideologické periferizace. Důsledky jsou komplexní. Objevují se například dva protichůdné prvky, exkluze a inkluze, založené na hegemonických diskurzech jádra, ale také napodobování jako další rys závislosti. Konstrukce obou periferií jako „toho druhého“ je zvláště důležitým nástrojem nadvlády jádra ve vztahu k těmto periferiím.

POLITICKÉ DŮSLEDKY:

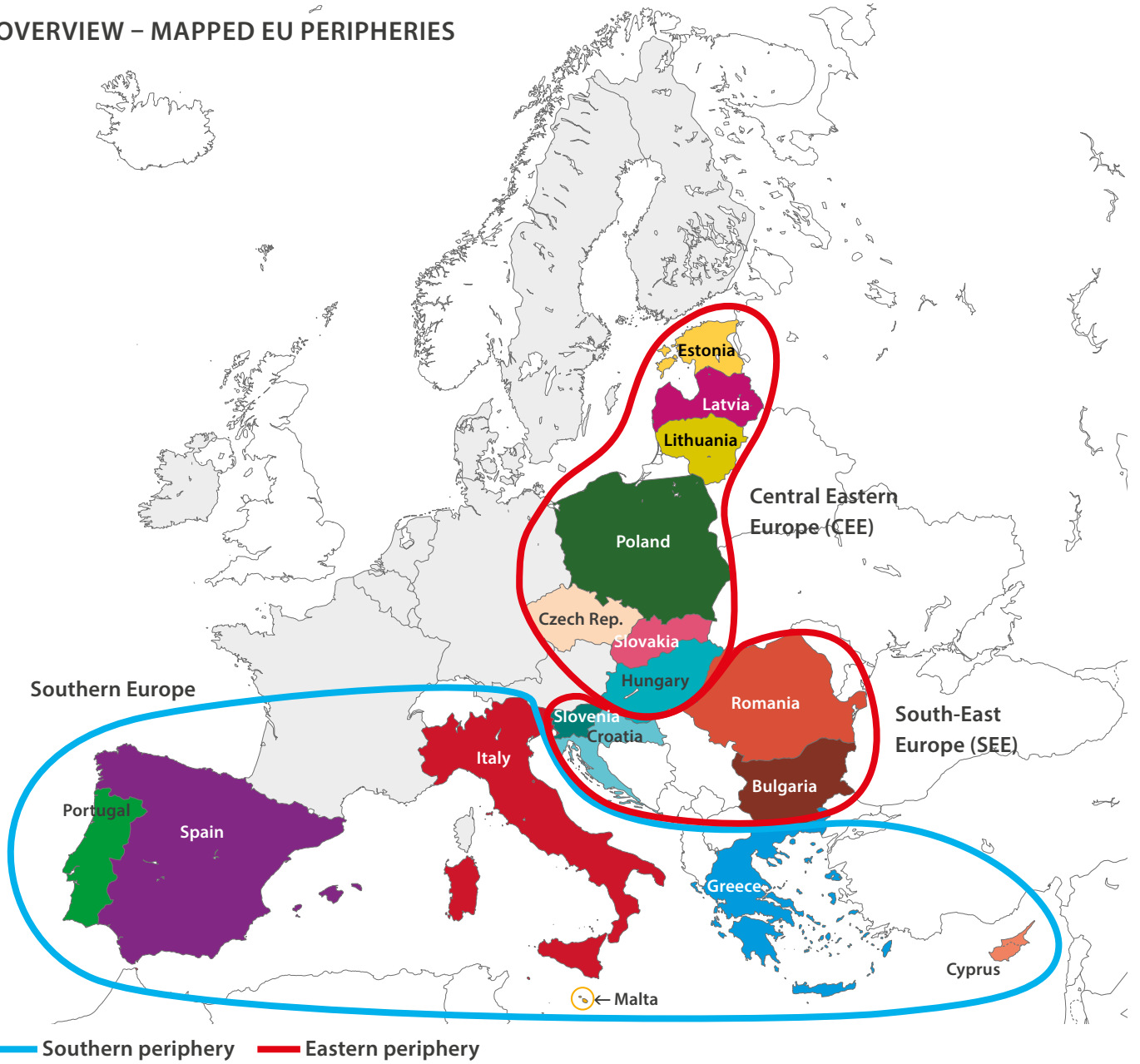
Budoucí reforma EU by měla zohlednit stávající nerovnosti, které EU utvářejí negativním způsobem. Periferní země by neměly zůstat na okraji diskuse a měly by k reformě výrazně přispět posílením dialogu o spolupráci. Jsme toho názoru, že existující překážky hlubší spolupráce mezi oběma periferiemi jsou: i) objektivní (ekonomické rozdíly a konkurenční ekonomické modely), ii) subjektivní (produkované kulturní a intelektuální závislosti a pramení tedy z jejich

vnitřní okrajovosti nebo periferní subjektivity), a iii) pramení z depolitizovaného charakteru EU. Případný politický dialog, spolupráce nebo dokonce vytváření koalic mezi oběma periferiemi musí tyto překážky a omezení překonat – nebo s nimi pracovat.

Politici by se měli zaměřit na následující principy:

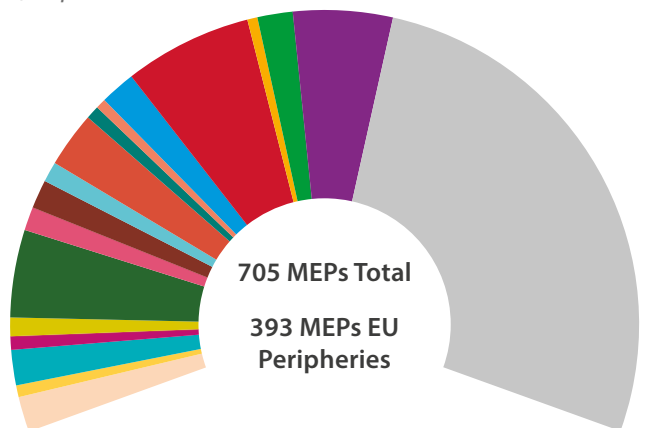
- Na odolnější, sociálně orientovanou, udržitelnou a soběstačnou evropskou ekonomiku, která by osvobodila sociální a ekonomický potenciál jednotlivých členských států, jejich domácí a místní trhy a obchod založený na principech reciprocity a spravedlivé výměny.
- Na více kooperativní a méně soutěživou EU, která by upustila od negativních důsledků paradigmatu konkurence, jako je závod ke dnu (neboli tzv. stát soutěže) s jeho do značné míry rozdělovacími dopady, které poškozují solidaritu a spolupráci jak v rámci EU, tak uvnitř členských států EU.
- Na otevřenější a nepředpojatou EU, která by se nedržela otřepaných stereotypů a ideologických zkratk připomínajících mentalitu rozdělené Evropy v dobách studené války. Předpokládá to brát vážně myšlenku vnitřní rozmanitosti EU, odklonění se od morálních hierarchií vytvořených v době kolonialismu a stejně tak i od západocentrických (tj. z perspektivy centra) pohledů na země, které mohou být kulturně odlišné a prostorově (geograficky) vzdálené.
- Na soudržnější regionální politiku, která nebude tolerovat obrovské socioekonomické rozdíly v rámci členských států jako důsledek jejich hospodářské integrace a postavení v EU.
- Na docílení strukturální rovnováhy evropského hospodářství prostřednictvím skutečné průmyslové politiky, která jde nad rámec „politiky hospodářské soutěže“ nebo „strukturálních politik“.

OVERVIEW – MAPPED EU PERIPHERIES

European Parliament – Members of the European Parliament (MEPs) Representation

CEE	SEE	SE
Czech Republic 21	Bulgaria 17	Cyprus 6
Estonia 7	Croatia 12	Greece 21
Hungary 21	Romania 33	Italy 76
Latvia 8	Slovenia 8	Malta 6
Lithuania 11		Portugal 21
Poland 52		Spain 59
Slovakia 14		

EU27

Southern Europe (SE)

European Union	Spain	Italy	Portugal	Malta	Greece	Cyprus
Area: 4,233,262 km ² Population: 447,007,596* GDP per capita, in PPP: \$40,995**	Area: 505,990 km ² Population: 47,450,795 (2020) GDP per capita, in PPP: \$46,413**	Area: 301,230 km ² Population: 60,317,116** GDP per capita, in PPP: \$50,215**	Area: 92,212 km ² Population: 10,344,802 (2021) GDP per capita, in PPP: \$40,805**	Area: 316 km ² Population: 516,100* GDP per capita, in PPP: \$54,647**	Area: 131,957 km ² Population: 10,678,632** GDP per capita, in PPP: \$35,596**	Area: 9,251 km ² Population: 1,189,265 (2018 est) GDP per capita, in PPP: \$42,832**

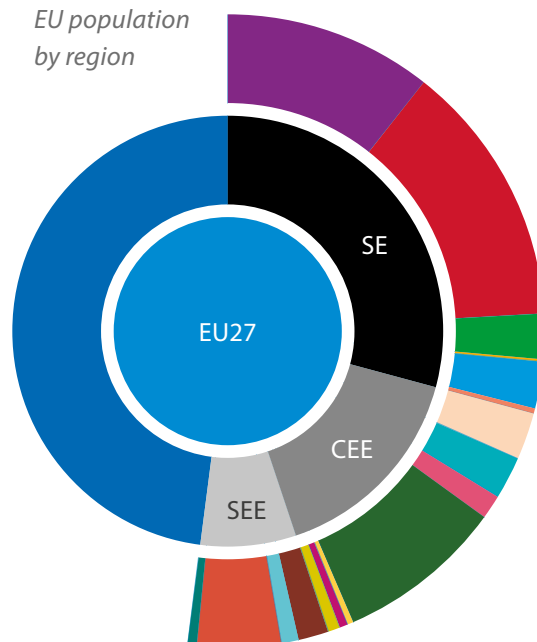
Central Eastern Europe (CEE)

Czech Republic	Hungary	Slovakia	Poland	Estonia	Latvia	Lithuania
Area: 78,871 km ² Population: 10,701,777 (2021) GDP per capita, in PPP: \$47,527**	Area: 93,030 km ² Population: 9,730,000* GDP per capita, in PPP: \$40,944**	Area: 49,035 km ² Population: 5,449,270 (2021) GDP per capita, in PPP: \$38,620**	Area: 312,696 km ² Population: 38,179,800 (2021) GDP per capita, in PPP: \$41,684**	Area: 45,339 km ² Population: 1,328,439** GDP per capita, in PPP: \$44,778**	Area: 64,589 km ² Population: 1,907,675** GDP per capita, in PPP: \$37,329**	Area: 65,300 km ² Population: 2,795,680* GDP per capita, in PPP: \$46,479**

South-East Europe (SEE)

Bulgaria	Croatia	Romania	Slovenia
Area: 110,993.6 km ² Population: 6,863,422** GDP per capita, in PPP: \$28,593**	Area: 56,594 km ² Population: 3,888,529 (2021 'cest') GDP per capita, in PPP: \$36,201**	Area: 238,397 km ² Population: 19,186,201* GDP per capita, in PPP: \$36,621**	Area: 20,271 km ² Population: 2,108,708* GDP per capita, in PPP: \$48,533**

EU population by region

*2021 estimate, **2022 estimate

Životopisy

Autoři

Veronika Sušová-Salminen je komparativní historička. Specializuje se na moderní dějiny střední a východní Evropy a Ruska s metodologickým zaměřením na analýzu světových systémů a školu teorie závislosti s některými vlivy z postkoloniální kritiky. Vystudovala Univerzitu Karlovu v Praze (Mgr. v oboru obecné a komparativní dějiny; Ph.D. v oboru antropologie). Pracovala jako akademická výzkumná pracovníce v Centru globálních studií v Praze a působí jako politická analytička se zaměřením především na současné Rusko v globálním kontextu. Je také šéfredaktorkou internetového časopisu *! argument* a autorkou desítek akademických článků, esejů a také dvou knih.

Valentina Petrović je postdoktorální výzkumnice na Katedře sociologie Univerzity v Curychu. Dříve studovala na Americké univerzitě v Bejrútu, na Univerzitě v Curychu a Sciences Po v Bordeaux. Je držitelkou doktorského titulu na Evropském univerzitním institutu ve Florencii v Itálii. V disertační práci zkoumala vliv tříd, elit, občanské společnosti a státních struktur na demokratizační proces v postkomunistických zemích, a to s regionálním zaměřením na nástupnické státy Jugoslávie. Mezi její výzkumné zájmy patří demokratizace, evropeizace, politická mobilizace a komparativní politická ekonomika v postkomunistickém kontextu.

Giuseppe Celi je docentem ekonomie na Univerzitě vo Foggii (Università di Foggia, UNIFG) v Itálii. Je koordinátorem doktorského programu v ekonomické teorii a italským koordinátorem magisterského programu Erasmus Mundus Ekonomika mezinárodního obchodu a evropské integrace (EITEI). Vystudoval ekonomii na Univerzitě v Modeně a získal titul Ph.D. v oboru rozvojová ekonomika na Univerzitě v Neapoli. Titul Ph.D. má také v oboru ekonomie na University of Sussex. Mezi jeho výzkumné zájmy patří témata mezinárodní ekonomie: Ekonomická a měnová integrace v Evropě, dopad mezinárodního obchodu a outsourcingu na trhy práce a růst, vztah mezi migrací a mezinárodním obchodem. Je autorem mnoha publikací včetně sedmi knih, řady článků v akademických časopisech a příspěvků do sborníků.

Pomocný výzkumný tým

Mihai-Călin Căciuleanu je rumunský výzkumník zaměřený na výzkum práce, volného času a seberozvoje. Jako dělník a aktivista byl členem místní skupiny obrany a rozšiřování práv pracujících. Momentálně píše doktorandskou disertaci o pracovních podmínkách a pojetí práce v současném kapitalismu na Národní univerzitě politických věd a veřejné správy v Bukurešti.

Dorota Kolarska je polská výzkumnice se zaměřením na východní Evropu a Rusko. Vystudovala Oxfordskou univerzitu a nyní je postgraduální studentkou na University College London. Dorota je také členkou polské politické strany Razem.

Ioannis Apostolos Sklias je řecký sociální výzkumník a politický analytik. Vystudoval politologii na Krétské univerzitě, a teorii politického jednání na Univerzitě v Essexu (MA Political Behaviour). Pracoval jako vědecký spolupracovník a politický konzultant v řeckém parlamentu, prováděl různé politické a sociální výzkumy a byl vědeckým konzultantem sekretariátu strany SYRIZA na oddělení pro místní správu.

Editoři

Tatiana Moutinho je biochemička, bývalá výzkumnice v oblasti cyklů buněčného dělení a má titul MSc v oboru buněčné biologie a doktorát v oboru biomedicína. Od roku 2018 působí v *transform! europe* jako evropská facilitátorka odpovědná za strategie spolupráce pro jižní Evropu. V rámci své práce zorganizovala konferenci s názvem „Je jižní Evropa slabým článkem evropské integrace?“, která se konala v Lisabonu v roce 2019 a která hostila akademiky, výzkumníky a politické aktéry z různých jihoevropských zemí. Je také prezidentkou Cul:tra - Cooperativa Culturas de Trabalho e Socialismo (Portugalsko).

Dagmar Švendová je právnička, má titul BA v oboru právo a obchodní management a LLM v oboru českého obchodního práva v kontextu práva EU. Pracovala jako politická poradkyně a asistentka poslance Evropského parlamentu. Od roku 2017 je facilitátorkou *transform! europe* zodpovědná za strategii pro střední a východní Evropu a členkou redakční rady ročenky *transform!*. Je spoluautorkou české sekce ve „Studiích o výzvách v postuhelných regionech: V jihozápadním Polsku, severním Česku a východním Německu.“ Je také editorkou eBook od Ilony Švihlíkové s názvem „Jak se Česká republika stala kolonií?“.

Members and observers

Austria

transform!at
www.transform.or.at

Institute of Intercultural Research and Cooperation – IIRC*
www.latautonomy.com

Cyprus

Research Institute PROMITHEAS*
www.inep.org.cy

Czech Republic

Institut of the Czech Left (Institut české levice)*
www.institutcl.cz

Society for European Dialogue – SPED
e-mail: malek_j@cbox.cz

Denmark

transform!danmark
www.transformdanmark.dk

Finland

Left Forum
www.vasemmistfoorumi.fi

Democratic Civic Association – DSL
www.desili.fi

France

Espaces Marx
www.espaces-marx.fr

Foundation Copernic*
www.fondation-copernic.org

Foundation Gabriel Péri*
www.gabrielperi.fr

Institut La Boétie
institutlaboetie.fr

Germany

Journal Sozialismus
www.sozialismus.de

Rosa Luxemburg Foundation – RLF
www.rosalux.de

Institute for Social, Ecological and Economic Studies – isw
www.isw-muenchen.de

Greece

Nicos Poulantzas Institute – NPI
www.poulantzas.gr

Hungary

transform!hungary*
www.balmix.hu

Italy

transform! italia
www.transform-italia.it

Cultural Association Punto Rosso (Associazione Culturale Punto Rosso)
www.puntorosso.it

Fondazione Claudio Sabattini*
www.fondazioneSabattini.it

Lithuania

DEMOS. Institute of Critical Thought*
e-mail: demos@inbox.lt

Luxembourg

Transform! Luxembourg
www.transform.lu

Moldova

Transform! Moldova*
e-mail: transformoldova@gmail.com

Norway

Manifesto Foundation*
www.manifestanalyse.no

Poland

Foundation Forward / Naprzód
www.fundacja-naprzod.pl

Portugal

Cultures of Labour and Socialism – CUL:TRA
e-mail: info@cultra.pt

Romania

Association for the Development of the Romanian Social Forum*
e-mail: pedroxma@yahoo.com

Serbia

Center for Politics of Emancipation – CPE*
www.cpe.org.rs

Slovenia

Institute for Labour Studies – IDS*
www.delavske-studije.si

Spain

Alternative Foundation (Catalonia)
www.fundacioalternativa.cat

Europe of Citizens Foundation – FEC
www.lafec.org

Foundation for Marxist Studies – FIM
www.fim.org.es

Instituto 25M*
www.instituto25m.info

Iratzar Foundation (Basque Country)*
www.iratzar.eus

Sweden

Center for Marxist Social Studies
www.cmsmarx.org

Turkey

Social Investigations and Cultural Development Foundation – TAKSAV*
www.taksav.org

Sol-Blog*
https://solparti.org

UK

The World Transformed – TWT*
www.theworldtransformed.org

Transform! UK – A Journal of the Radical Left
www.prruk.org

*Observer

European network for alternative thinking and political dialogue

transform! europe is a network of **39 European organisations from 23 countries**, active in the field of political education and critical scientific analysis, and is the recognised political foundation corresponding to the Party of the European Left (EL).

On the transform! europe **website**, you can find reports on current events relevant to Europe, as well as analyses of economic, political and social topics. In order to enable direct exchange between politicians, academics and activists involved in social movements, our calendar provides an overview of relevant international conferences and events. Moreover, transform! europe enables free access to **publications** released or supported by the transform! network which cover a wide range of topics on a high level. They can be downloaded from the website for free.

www.transform-network.net

SHADES of the EU

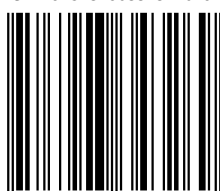
Mapping the Political Economy
of the EU Peripheries

Dostupné jako e-kniha v EN se shrnutím
v EN, GR, IT, ES, PT, CZ, PL, HU, BG, RO, LT, SH.

ISBN 978-3-903343-26-9

9 783903 343269

www.transform-network.net